

Entre Verne i Verdaguer

L'univers científic, geogràfic i literari de Joan Torrent i Fàbregas

(1901-1996)

Jornada literària

Llibre de resums

Sant Feliu de Guíxols , 16 de novembre de 2019

Joan Torrent i Fàbregas, nascut a Sant Feliu de Guíxols, fou el primer biògraf a l'Estat espanyol de Jules Verne. Amb aquesta Jornada literària es vol reivindicar la seva figura: un investigador de primera magnitud, rigorós, els treballs del qual han esdevingut referents en els camps tant de l'estudi de la figura de Jules Verne, com en un altres de les temàtiques treballades per Torrent, com fou l'estudi de Mn. Cinto Verdaguer, amb l'elaboració i publicació de part de l'Epistolari.

Torrent fou un rigorós estudiós de la història de Sant Feliu de Guíxols, amb nombrosos articles publicats a l'Institut d'Estudis del Baix Empordà així com a la revista *Àncora*.

La Societat Catalana Jules Verne, la Societat Hispànica Jules Verne, la Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica (IEC), la Biblioteca Municipal Octavi Viader i el Museu d'Història de Sant Feliu de Guíxols, organitzen aquesta Jornada i tenen el plaer de presentar-vos el programa i el resum de les ponències.

PROGRAMA

9:30 - 10:00 Lliurament de documentació

10:00 – 10:15 Inauguració

10:15-11:15 Conferència

Joan Torrent, primer biògraf hispànic de Jules Verne

A càrrec de Pasqual Bernat (Universitat Autònoma de Barcelona)

11:15 – 11:45 Pausa

11:45 – 12:45 PRIMERA SESSIÓ DE COMUNICACIONS

Carles Hervás (Universitat de Barcelona)	<i>Jules Verne en el món de les auques: una representació popular</i>
Nicolás Moragues (Universitat de les Illes Balears)	<i>Francesc Aragó y Jules Verne</i>
Eugeni Pérez (Societat Hispànica Jules Verne)	<i>Els àlbums de “cromets” sobre les obres de Jules Verne en les xocolates catalanes</i>

12:45-14:00 SEGONA SESSIÓ DE COMUNICACIONS

Pere Tió (Patronat d'Estudis Osonencs)	<i>Els viatges de recerca del més enllà en la literatura romàntica: a propòsit de Verne i Verdaguer</i>
Carme Barceló (Universitat de Barcelona)	<i>El món vegetal i Jacint Verdaguer</i>
Xavier Duran (Museu d'Història de Sant Feliu?)	<i>Jacint Verdaguer, poeta de la natura i poeta urbà</i>

14:00– 16:00 Dinar

16:00 – 17:45 Conferència

Joan Torrent i Fàbregas i Jacint Verdaguer: una relació intensa i essencial

A càrrec de Ramon Pinyol Torrents (Institut d'Estudis Catalans)

17:15 – 18:15 Taula rodona sobre l'Atlàntida

Participants: Joaquim Albert (SHJV), Ramon Pinyol, Ronald Puppo (Universitat de Vic)
i Pasqual Bernat

18:015- 19:00 Espectacle i cloenda

Amb V de Verdaguer

Recital de poemes de Jacint Verdaguer a càrrec de Pitu Hernández

Resums

Joan Torrent, primer biògraf hispànic de Jules Verne

Pasqual Bernat

(Universitat Autònoma de Barcelona)

En aquesta conferència parlarem de la primera biografia de Verne realitzada per un autor hispànic, Juan Torrent i Fagregas (1901-1996), qui, tot i no portar a terme una investigació pròpia sobre la vida de l'autor francès, va aconseguir el 1943 oferir als lectors hispans una visió de Jules Verne que revelava molts aspectes completament desconeguts de la seva vida, cosa que fins aleshores no s'havia dut a terme malgrat la gran fama de la qual l'escriptor de Nantes gaudia entre el públic espanyol.

Jules Verne en el món de les auques: una representació popular

Carles Hervás

(Universitat de Barcelona)

Les Auques (Aleluyas en castellà) consistien en una sèrie de vinyetes o dibuixos, generalment amb un petit vers a sota de cada un, i impreses en un full de paper. Molt populars durant el segle XIX, la seva temàtica va ser molt variada (costums, esdeveniments tràgics o sorprenents, històries o relats). Es presenta una petita col·lecció de vuit auques relacionades amb les obres de Jules Verne, una mostra de la popularitat que va assolir l'autor francès, fins i tot a través d'aquesta singular via de difusió.

Francesc Aragó y Jules Verne

Nicolás Moragues

(Universitat de les Illes Balears)

Francesc Aragó es uno de los personajes más relevantes de nuestra Historia Contemporánea mundial, e irónicamente se trata de una figura poco conocida fuera de las fronteras francesas.

De ascendencia catalana, nació en 1786 en la pequeña población francesa de Estagel, muy cerca de la frontera de Girona. Fue un humanista fascinado por la ciencia y el arte. Sus estudios de óptica, física y astronomía fueron difundidos en libros dirigidos a un público general y fue uno de los padres del *metro* como unidad de medida universal, viajando para ello por Catalunya y ses Illes Balears, donde su conocimiento de la lengua catalana le ayudaría a escapar de una muerte segura en plena invasión napoleónica. Gracias a su colaboración como becario en el *Bureau des Longitudes* y a su astucia e inteligencia, fue reconocido como el miembro de la Academia de las Ciencias de Francia más joven de su historia. Su vinculación personal con Jules Verne, así como la de sus hermanos, se verá reflejada en la amplia bibliografía del famoso escritor, recurriendo sistemáticamente a su persona y a sus descubrimientos.

Els àlbums de “cromets” sobre les obres de Jules Verne en les xocolates catalanes

Eugeni Pérez

(Societat Hispànica Jules Verne)

L'elaboració d'àlbums de “cromets”, obsequiats amb la compra de rajoles de xocolata, va ser una estratègia comercial freqüent durant molt de temps. Els temes eren variats i sovint adreçats als més menuts de casa. Les obres de Jules Verne també van ser objecte d'aquest col·leccionisme. En aquesta comunicació parlarem d'alguns d'aquests àlbums i del significat i del paper que van tenir en el coneixement i l'obra de l'escriptor francès.

Els viatges de recerca del més enllà en la literatura romàntica: a propòsit de Verne i Verdaguer

Pere Tió

(Patronat d'Estudis osonencs)

En primer lloc, ens farem ressò de les novel·les d'aventures, Juli Verne, i les narracions líriques del romanticisme que plantegen simbologies del misteri de la natura en el punt últim dels oceans glaçats del sud, cercant el món sobrenatural (la significació del color blanc, *Arthur Gordon Pym* d'E.A.Poe, Lovecraft, *L'esfinx dels gels* de Juli Verne, *Moby Dick* de Melville). I, així mateix, l'enlairament en globus en *De la terra a la lluna* de Verne o de l'astrònom C.Flammarion. Per altra banda veurem com els poetes sovint situen la seva inspiració en els viatges a les altures, en les vastituds del firmament, a través de la imaginació, com és el cas de Verdaguer. Tanmateix, el poeta de Folgueroles, en el llibre *Al Cel*, concreta la geografia celeste i s'interroga sobre la infinitud d'estrelles i constel·lacions, a partir de l'interès per l'astronomia, com es posa de manifest en els llibres sobre aquest tema de la seva biblioteca personal.

El món vegetal en l'obra de Jacint Verdaguer

M. Carme Barceló i Martí

(Laboratori de Botànica, Facultat de Farmàcia, Universitat de Barcelona)

Quan llegim Verdaguer, tan pel que fa la poesia i la prosa, ens adonem del gran coneixement que tenia de les plantes.

Com a gran viatger que era, de ben segur li devien cridar l'atenció aspectes com la bellesa, el simbolisme, la sonoritat dels noms, la seva diversitat i especialment pel que fa al seu arrelament en la cultura popular.

Aquests coneixements es manifesten especialment en alguns poemes que tenen noms de flors i en d'altres on n'esmenta una gran quantitat de diferents. *Canigó* n'aplega 124, *l'Atlàntida* en recull 105, *Brins d'espígol* incorpora 66 poemes que porten noms de plantes, d'altres poemes com *Lo verger de palau* dins *Barcelonines* hem trobat 25 noms

de plantes i en tota la seva obra hem pogut comptabilitzar més de 400 noms populars que corresponen a 322 espècies, incloent-hi també les plantes criptògames.

Aprofundir amb el coneixement botànic de Verdaguer i estudiar com utilitzar aquest recurs en la seva obra ens ha de permetre entendre amb més claredat el missatge que ens volia transmetre.

Jacint Verdaguer, poeta de la natura i poeta urbà

Xavier Duran

Periodista científic de TV3

Si comparem quatre autors catalans del segle XIX –Bosch de la Trinxeria, Pin i Soler, Verdaguer i Oller- contemporanis al procés d'industrialització de Catalunya i, especialment, comparem la seva valoració de l'entorn natural i la vida tradicionals fora de les grans aglomeracions urbanes amb la que feien de la ciutat industrial moderna, veiem que Bosch de la Trinxeria representa la visió més conservadora i Oller seria el novel·lista de la societat moderna, mentre Pin i Soler narraria la transició i Verdaguer, tot i la seva exaltació de la natura, admetia algunes virtuts de la gran capital.

Joan Torrent i Fàbregas i Jacint Verdaguer: una relació intensa i essencial

Ramon Pinyol

(Institut d'Estudis Catalans)

La conferència comença amb uns records personals de la relació entre Joan Torrent i Fàbregas i el ponent. Entrant en matèria: es reporten els lligams entre l'interès per les dues figures històriques que fascinaren inicialment Torrent, Jules Verne i Cristòfol Colom. El teatre de Torrent. Les relacions guixolenques en l'inici de l'atracció per Verdaguer. Josep M. de Casacuberta i Joan Torrent: una fructífera col·laboració verdagueriana. Les obres sobre Verdaguer. L'editor de *Colom*. Un tresor per a la història:

l'Epistolari de Jacint Verdaguer. El seu llegat documental a la Biblioteca de Catalunya. La transcendència de la producció verdagueriana de Torrent.